

Asia: VN/10579/2020

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta: koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua tehostava altistuneiden tunnistusjärjestelmä

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajatahon virallinen nimi

SoteDigi Oy

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Hanna Nordlund

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

hanna.nordlund@sotedigi.fi

Onko vastaaja

joku muu

Kysymyksiä esityksen tavoitteista ja vaikutuksista

Voidaanko ehdotetulla altistuneiden tunnistusjärjestelmällä mielestänne tehostaa koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua?

-

Onko esityksessä asianmukaisesti otettu huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat?

-

Onko esityksestä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

-

Onko esityksestä aiheutuvat muut vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

-

Mahdolliset yksilöidyt pykälämuutosehdotukset

Ehdotuksenne 43 a §:n muutoksiksi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 b §:n muutoksiksi (Kansaneläkelaitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 c §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän yhteydessä tapahtuva tietojen käsittely)

-

Ehdotuksenne 43 d §:n muutoksiksi (Suhde 22 §:ssä säädettyyn ilmoitusvelvollisuuteen)

-

Ehdotuksenne 43 e §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmästä saadun altistumistiedon käsitteleminen)

-

Ehdotuksenne 43 f §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän toteutuksen ohjaus)

-

Ehdotuksenne 43 g §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen)

-

Ehdotuksenne 43 h §:n muutoksiksi (Valvonta)

-

Voimaantulosäännös: Ovatko esityksen voimaantulo- ja voimassaoloajat perusteltuja esityksen tavoitteiden saavuttamiseksi?

-

Muut huomiot esityksestä

Mahdolliset muut näkemyksenne esityksestä?

Esityksen kohdassa 43 a § todetaan, että ”Altistuneiden tunnistusjärjestelmän koostuisi mobiilisovelluksesta ja siihen liittyvästä taustajärjestelmästä, joista käytettäisiin yhdessä ilmaisua altistuneiden tunnistusjärjestelmä”. Esityksessä jää kuitenkin epäselväksi jäljitykseen osallistuvien ammattilaisten käyttämä ammattilaissovellus/ käyttöliittymä, ja sen toteutukseen liittyvät vastuut. Myös ammattilaisten käytön tuki on merkittävä ratkaistava asia.

Esityksen kohdassa 43 c § Altistuneiden tunnistusjärjestelmän yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely yksilöidään henkilötietoja, joita altistuksen tunnistusjärjestelmän yhteydessä käsitellään. Kohdassa 5 mainitaan käyttäjän oiretiedot. Lisäksi esityksessä todetaan, sovellus antaa altistuneelle toimintaohjeita. Kokonaisuuden tasolla on määriteltävä selkeästi jäljitykseen ja hoitoon liittyvät toimintatavat. STM on linjannut, että Omaolo-palvelun koronavirustaudin oirearviota käytetään asukkaiden oiretietojen keräämiseen. SoteDigi Oy on sitoutunut pitämään oirearvion ja siihen liittyvät ohjeistukset ajan tasalla, ja sitä tehdään tiiviissä yhteistyössä THL:n kanssa. Omaoloa käyttävät kuntatoimijat huolehtivat paikallisten ohjausten päivittämisestä. Näin ollen olisikin tärkeää miettiä, mikä on näiden sovellusten suhde toisiinsa ja vähintäänkin hyödyntää samoja, päivittyviä tietosisältöjä ja ohjeistuksia oiretietojen keräämisessä. Tätä kautta voidaan myös säästää resursseja.

Taloudellisten vaikutusten yhteydessä on todettu, että ”toimintamallimuutokset voivat johtaa tarpeeseen kehittää myös jäljitystoiminnassa käytettäviä muita tietojärjestelmiä”. Altistuneiden tunnistusjärjestelmän ratkaisee osan jäljitysprosessiin nykyisin liittyvistä haasteista mutta ei kaikkia. Eri tietojärjestelmien keskinäiset suhteet sekä asukkaan että ammattilaisen tehokkaiden ja helppokäyttöisten prosessien näkökulmasta tulisi miettiä tarkasti. On kuitenkin tarkoituksenmukaista edetä vaiheistettusti, ja toteuttaa ensi vaiheessa sovellus stand alone-periaatteella. Kolmanteen lisätalousarvioon esitetyn 6 miljoonan euron määrärahan osalta tulisi pikaisesti määrittää sekä virallisesti esityksessä määriteltyjen tahojen (THL, Kela) että muiden toimeenpanoprojektiin liittyvien tahojen vastuunjako, roolit ja rahoitus.

Ehdotettu laki on tarkoitettu olemaan voimassa 31.3.2021 saakka, ja sovelluksen käyttö perustuu ainakin tässä vaiheessa ko. lakiin. Altistuneiden tunnistusjärjestelmän toteuttamisen rinnalla olisi syytä pohtia, miten sovellusta voitaisiin hyödyntää myös jatkossa ja miten se liittyy varautumiseen yleisellä tasolla.

Esityksessä todetaan, että sovelluksen käyttö perustuu vapaaehtoisuuteen, ja tavoitteena on, että vähintään 3,3 miljoonaa suomalaista lataa sovelluksen. Luottamuksen luominen, ja tiivis viestinnän ja markkinoinnin yhteistyö kansallisten toimijoiden ja alueiden kesken, on ratkaisevan tärkeää tässä onnistumiseksi. Koska sovelluksen nopea ja kattava käyttöönotto on ratkaisevan tärkeää potentiaalisten hyötyjen saamiseksi, on käyttöönotto erittäin merkittävässä roolissa. Käyttöönotot on suunniteltava asukkaiden ja ammattilaisten toiminnallisten prosessien näkökulmasta tiiviissä yhteistyössä sovelluksen toiminnallisen suunnittelun, sovelluskehityksen ja viestinnän kanssa ja kokonaisuudessa on huomioitava alueellisesti erilaiset jäljitysprosessit ja toimintamallit.

